

1986, 4. června – Sdělení VONS č. 532 „Eduard Vacek odsouzen na jeden rok nepodmíněně“ o hlavní líčení s Eduardem Vackem u Okresního soudu v Teplicích a jeho odsouzení pro trestný čin výtržnictví k nepodmíněnému trestu odnětí svobody.

Dne 3. června 1986 proběhlo u Okresního soudu v Teplicích hlavní líčení v trestní věci proti Eduardovi Vackovi (viz naše sdělení č. 501, 510 a 529).¹ Samosoudce Jaroslav Bartůněk v něm uznal tohoto devětatřicetiletého elektromechanika vinným ve smyslu obžaloby a odsoudil ho k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku nepodmíněně. Trest má být vykonán v I. nápravně výchovné skupině.

Rozsudek není pravomocný, obžalovaný i prokurátor si ponechali lhůtu na rozmyšlenou.²

Obžaloba okresního prokurátora JUDr. Dobroslava Pokorného viní Eduarda Vacka z trestného činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 trestního zákona, jehož se měl dopustit tím, „že v době od října 1983 do ledna 1986 v Novosedlicích, okres Teplice a jinde rozšiřoval mezi členy skupiny Terč při ZO SSM a mezi další osoby závadné tiskoviny obsahující různé vulgarismy a vesměs tyto tiskoviny ironicky a pohrdavě parodují život naší společnosti a jsou v rozporu se zásadami socialistické morálky“. Obžaloba specifikuje, že šlo o různé povídky a několik čísel sborníku PAKO, který vydávalo tzv. PATAfyzické KOlegium v Teplicích. Podle obžaloby pořádali tepličtí patafyzici symposia, jejichž témata byla např.: odstraňování traumatu při vyměšování v panelové výstavbě, energetická bilance při výstupu do kopce, vliv životního prostředí na sexuální poruchy jedinců. Prokurátor ovšem pomíjí humornou stránku věci. Trestný čin výtržnictví v obžalobě zdůvodňuje vulgarismy, neslušnostmi, sprostotami apod. O jednotlivá vulgární slova však prokurátorovi jde zřejmě méně, než o to, že materiály, které obviněný Vacek rozšiřoval, jsou, jak tvrdí obžaloba, „svým obsahem závadné a to jak z hlediska ideje, tak i morálky a některé z nich mají i protistátní

a ideodiverzní podtext“. Z ryze politického přístupu k věci se usvědčuje prokurátor i dalšími pasážemi obžaloby: „Povídky...“ píše se v obžalobě, „ironicky a pohrdavě hovoří o životě naší společnosti a záměrně zkreslují různé skutečnosti.“ O sborníku PAKO se v obžalobě tvrdí, že „většina článků ... je zaměřena kromě vulgárností prakticky do všech oblastí činnosti naší společnosti, napadá mládežnickou organizaci SSM, pionýrskou organizaci, dělnickou třídu v budování socialismu a vyjadřuje se posměšně ... k úpravě cen, nebo se zaměřuje na situaci v SSSR“. Nebýt toho, že Eduard Vacek má být poslán do vězení, působila by obžaloba komicky. Dočítáme se např. toto: „Písemnost George Orwella Farma zvířat ... jde o závadový text přirovnávající společnost ke zvířatům.“ Na jiném místě stojí: „K pojmu patafyzika je možno uvést, že nejde o nějaký uznávaný filozofický směr, ... (ale) o směr, který byl zjištěn ve Francii na počátku 20. století a jehož zakladatelem je Alfred Jarry, který poprvé použil tohoto termínu k vyjádření svého způsobu nazírání na svět ve svém literárním díle.“ A poslední citát z obžaloby, pro milovníky filozofie: „V pojetí organizátora obviněného Vacka byla (patafyzika) chápána jako nadfilozofie, stavíc se jak nad filozofii idealismu, tak materialismu a opírajíc se především o racionalismus. V tomto duchu chápání patafyziky byly vytvářeny i povídky a jiné materiály obviněným Vackem.“

Ve věci byla vyžádána dvě odborná vyjádření na samizdatové literární práce, zvláště na časopisy PAKO a Vokno. Zatímco posudek Federálního úřadu pro tisk a informace, zpracovaný JUDr. Jaroslavem Malým, zdůrazňuje recesní charakter textů a užité vulgarismy posuzuje jako běžné a nikoliv společensky nebezpečné, je vyjádření Státní knihovny, podepsané jejím ředitelem ing. Kozelkem, zcela negativní. Právě o posudek Státní knihovny se pak opírá obžaloba i rozsudek.

Soud zamítl nabídku organizace ROH Severočeských konzerváren a drožďáren, kde je Eduard Vacek zaměstnán, že převezme záruky za nápravu obviněného a nepřipustil její společenskou obhajobu.

Z obžaloby i vyneseního rozsudku je zřejmé, že Eduarda Vacka má stihnout trest za jeho kritické názory a literární práce, v nichž

si dovolil být ironický a parodovat skutečnost. Soudní řízení je hrubým porušením svobody projevu, tak jak je zaručena čl. 19 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a čl. 28 čs. ústavy. Státní bezpečnost a další mocenské orgány se tedy rozhodly deset let po ostudném procesu s hudebníky skupiny Plastic People opět necitlivě sáhnout ke stejné protiprávní argumentaci.

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 8, s. 4–5.

POZNÁMKY

- ¹ Dokumenty č. 504, 513 a 532. K případu Eduarda Vacka viz dále sdělení VONS č. 556, 569 a 666, dokument č. 559, 572 a 669.
- ² Vacek podal v zákonné lhůtě odvolání, které odůvodnil tím, „že nebyl splněn zákonný předpoklad, aby jednání bylo spácháno veřejně a na místě veřejnosti přístupném. Není obvyklé, aby autoři literární tvorby byli postihováni za vulgární výrazy, které jsou součástí češtiny, a za kritická slova svých fiktivních hrdinů. Postup soudu je v rozporu s paktem o lidských a občanských právech. Důkazní řízení je neúplné také z hlediska subjektivní stránky, protože nebylo prokázáno autorství obžalovaného. Odvolatel navrhl, aby byl obžaloby zproštěn.“ Viz usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem z 29. 8. 1986 uložené in: LP, Sb. VONS, inv. č. 314, sign. I/2, kart 54.